

- безпека рекламних, культурних, масових заходів, ділових зустрічей і переговорів;
- протипожежна безпека;
- екологічна безпека та радіаційно-хімічна безпека;
- інформаційно-аналітична робота;
- експертна перевірка механізму системи безпеки.

Даний перелік може доповнюватися у разі виникнення нових форм ризиків чи форс-мажорних обставин.

Ще одним шляхом посилення комплексної системи безпеки підприємств та установ є запровадження вже існуючих світових та європейських безпекових стандартів та досвіду їх реалізації в сучасних умовах та з адаптованих до специфіки країни та менталітету населення.

Підсумовуючи вищевикладене можна дійти висновку, що успішна діяльність та розвиток підприємств, як основної туристичної ланки, в значній мірі залежить від ефективності діяльності їх власних систем економічної безпеки. Завданням держави є виявлення внутрішніх та зовнішніх, визначення рівня їх небезпеки, реалізації адекватних заходів щодо запобігання та усунення цих загроз, а також негативних наслідків їхнього впливу.

Кокарєв Іван Васильович
к.е.н., доц., доцент кафедри
економічної та інформаційної безпеки

Тютченко Світлана Миколаївна
здобувач Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ ЯК СКЛАДОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Зростання економічного потенціалу та ефективне функціонування будь-якого підприємства і регіону в цілому значною мірою залежить від створення надійної системи економічної безпеки на різних рівнях. Економічна безпека-це універсальна категорія, що відображає захищеність суб`єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним її громадянином [1, с. 19].

Для досягнення економічної безпеки на рівні держави, необхідна підтримка відповідного стану захищеності на рівні регіону, міста, окремих підприємств. Регіональний рівень є ланкою, яка зв'язує між собою державу і суб`єкти господарювання. Кожен регіон має свої особливості в забезпеченні фінансування економічних і соціальних програм розвитку, що є основою для створення системи економічної безпеки регіонів.

На сучасному етапі всесвітньої глобалізації та інтеграції у розвитку

України ключове значення набувають питання регіональної безпеки, пов'язані з ідеєю національної єдності, розвитку і вдосконалення соціальних відносин, реалізації проблеми забезпечення прав і свобод громадян та підвищення рівня правової свідомості. Аналіз соціально-економічної ситуації доводить, що причини багатьох загроз економічній безпеці закладені на регіональному рівні [1, с. 26].

Сутність економічної безпеки регіону полягає в можливості і здатності його економіки поетапно покращувати якість життя населення на рівні загальноприйнятих стандартів, протистояти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз при оптимальних витратах всіх видів ресурсів і невиснажливого використання природних факторів, забезпечувати соціально-економічну та суспільно-політичну стабільність регіону.

Фінансова безпека держави є досить складним економічним явищем через свою містку структуру. Така структура включає ряд підсистемних елементів, які саме і визначають її поточний стан. Невідповідність одного зі складових системи до критеріального значення може негативно впливати як на інший елемент системи, так і на всю фінансову безпеку держави в цілому. Фінансова безпека держави за вертикальним рівнем управління включає оцінку окремих показників фінансової безпеки держави, регіону, підприємства та громадянина. За горизонтальним рівнем вона включає сукупність безпеки, поточний рівень якої визначається за допомогою певного переліку критеріїв, що мають граничні значення. Визначення рівня фінансової безпеки держави залежить від належної оцінки існуючого рівня фінансової безпеки регіонів [2,с.12].

Фінансовий розвиток регіону характеризується рівнем стабільності державного фінансування, веденням підприємницької діяльності, інвестиційним кліматом, рівнем життя населення, розвитком банківського сектору (рис. 1).

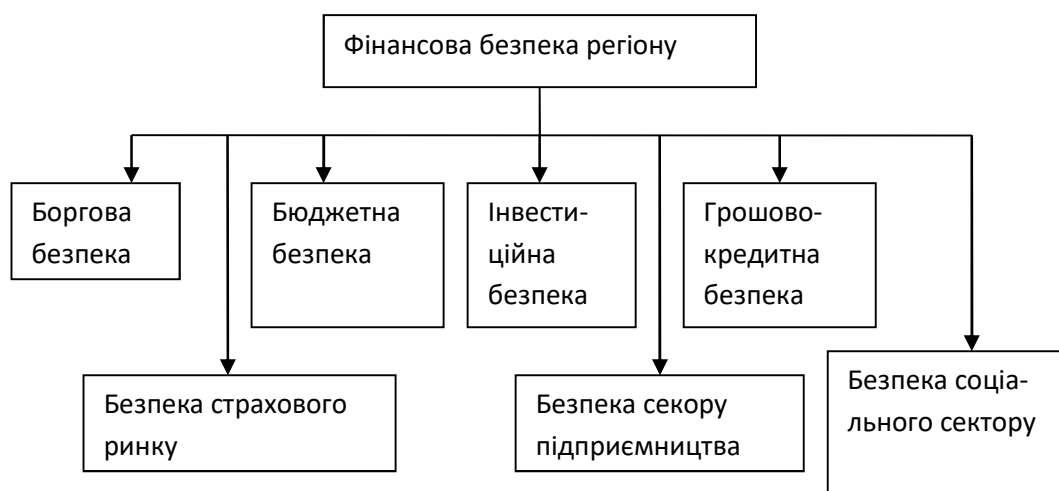

Рис.1. Складові фінансової системи безпеки регіону [1, с. 24]

Система показників, що представлена в табл.1, на наш погляд, забезпечить належне оцінювання рівня фінансової безпеки регіону.

Основними загрозами фінансової безпеки регіонів України є наступні:

- дестабілізація фінансового сектору економіки;
- нестача та неефективність використання фінансових ресурсів;
- зростання внутрішнього та зовнішнього боргу держави;
- високий рівень інфляції;
- нестабільний курс національної валюти;
- нерівномірність розміщення виробництв;
- зростання рівня тіньового сектору та корупції;
- воєнні дії та зростання соціальної напруженості в державі.

Подолання таких загроз не є компетенціями органів влади окремого регіону. Тому можна стверджувати, що основним джерелом виникнення загроз є макрорівень. Нажаль, сьогодні державні органи не виконують в повному обсязі свої повноваження щодо забезпечення належного рівня фінансової безпеки регіону, що і викликає за ланцюговим зв'язком поширення небезпеки на інші рівні забезпечення фінансової безпеки.

Таблиця 1

Система показників оцінки фінансової безпеки регіону [1, с. 25]

Сектор безпеки	№	Показник	Значення, %
Боргова безпека	1	Рівень боргу регіону та гарантованого боргу до валового регіонального продукту (ВРП)	<20
	2	Рівень зовнішнього боргу регіону до ВРП	<10
	3	Обсяг внутрішнього боргу регіону до ВРП	<20
Бюджетна безпека	4	Темп зміни ВРП	>100
	5	Частка ВРП у ВВП держави	>5
	6	Частка доходів місцевих бюджетів у загальнодержавних доходах	>3
	7	Частка доходів місцевого бюджету до ВРП	>25
	8	Рівень забезпечення видатків доходами	>100
	9	Дефіцит (профіцит) бюджету до ВРП	<5 (>3;<5)
Інвестиційна безпека	10	Темпи зміни прямих іноземних інвестицій у регіон	>100
	11	Частка прямих іноземних інвестицій до ВРП	>15
	12	Темп зміни інвестицій в основний капітал	>100

Безпека соціального сектору	13	Темп зміни суми заборгованості з виплати заробітної плати	<105
	14	Індекс споживчих цін у регіоні	<110
	15	Співвідношення витрат до доходів населення	<80
Безпека сектору підприємництва	16	Співвідношення сальдо фінансових результатів підприємств до ВРП	>7
	17	Рентабельність операційної діяльності підприємств	>10
	18	Темпи зміни обсягів промислової продукції в регіоні	>100
Банківська безпека	19	Співвідношення кредитів до депозитів банків в регіоні	<100

Фінансова безпека регіону є складовим елементом фінансової безпеки держави і займає важливе місце в її структурі. Зведення показників оцінки фінансової безпеки регіонів у комплексну систему надає змогу не тільки оцінити стан фінансової безпеки держави, але і охарактеризувати первинне джерело виникнення ризику порушення фінансової безпеки країни. Підвищення рівня фінансової безпеки кожного регіону надасть змогу забезпечити фінансову стабільність, незалежність від міжбюджетних трансфертів, стимулювання власного виробництва, підвищення рівня життя в регіоні. Забезпечення належного стану фінансової безпеки регіонів є одним із важливих етапів створення сильної та стабільної фінансової безпеки України.

Підвищення безпеки регіону залежить від ступеня державної підтримки й розробки державних програм регіонального розвитку. Особливу роль відіграє паритетна участь центру в значних регіональних інвестиційних проєктах та у створенні сприятливого клімату для розвитку економічного середовища в регіоні. З метою забезпечення економічної безпеки територій, економічна регіональна політика держави повинна вирішити подвійне завдання. З одного боку, вона має сприяти розвитку інтеграційних процесів, направлених на зміцнення державності, а з іншого, – забезпечувати регіональну самостійність і належний рівень економічної безпеки регіонів [3]. Існування економічної безпеки регіону неможливе без створення внутрішнього імунітету та зовнішньої захищеності від дестабілізаційних впливів, без конкурентоздатності на світових ринках і стійкості фінансового становища.

1. Криленко В. І. Економічна безпека регіону як складова забезпечення національної економічної безпеки [Текст] / В. І. Криленко // Ефективна економіка. – 2013. – № 2. – С. 17–28.

2. Моделювання економічної безпеки : держава, регіон, підприємство [Текст] : монографія / [В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова та ін.] ; за ред. В. М. Гейця. – Х. : ІНЖЕК, 2015. – 240 с.

3. Оцінювання конкурентоспроможності регіонів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.competitiveukraine.org/upload/reports/rozdil5_ukr.pdf